

1. Een vreselijk bloedbad...

Het boek Esther is het boek van de grote ommekeer. Het hele volk Israël dreigt uitgeroeid te worden. Er wordt een wet gemaakt, een wet van Meden en Perzen, die niet herroepen kon worden, dat alle Joden, van de oudste tot de jongste, moeten worden vermoord – op één dag, de 13e van de maand Adar. En wat zie je dan, in dat boek Esther? Dat God alles omdraait. Naast die vreselijke wet komt een nieuwe wet: de Joden mogen zich verdedigen, en daarom wordt alles anders. Het staat heel mooi verwoord in vers 1 van hoofdstuk 9: '... op de dag waarop de vijanden van de Joden hoopten hen in hun macht te krijgen, gebeurde het omgekeerde, want de Joden zelf kregen hun haters in hun macht.' God keert alles om!

Vervolgens wordt er dan verteld dat de Joden door het hele Perzische rijk 75.000 mensen doden. In vers 5 wordt het zonder omwegen beschreven: 'De Joden sloegen met het zwaard op al hun vijanden in en zaaiden dood en verderf, en zij deden met hun haters naar hun goeddunken.' In de hoofdstad Susan worden 500 vijanden omgebracht, en op speciaal verzoek van Esther krijgen de Joden in de hoofdstad nog een extra dag om hun vijanden te doden, en dat gebeurt met nog 300 mensen. Het is een onvoorstelbaar bloedbad...

En dan lees je dat zo, en dan heb je het gevoel, aan het einde van dat prachtige boek

Esther, met al die onverwachte wendingen en met die onverwachte uitredding van Israël – dat je hier helemaal koud wordt... Moet je hier blij om zijn? Moet je hier enthousiast van worden? 'Tjonge, jonge, wat fijn! Zo'n grootse overwinning?' Het boek eindigt met een enorm feest, het Poerimfeest, maar is dat dan wel zo'n feest...?

Ik moet je eerlijk zeggen: ik heb er tegenop gezien om ook over deze laatste twee hoofdstukken te preken. Het hoort erbij, en ik wil het niet uit de weg gaan, maar ik vind het wel echt moeilijk. Er is in de Bijbel een ander verhaal, over Syrische soldaten die de profeet Elisa gevangen moeten gaan nemen. Maar in plaats daarvan worden ze zelf gevangen genomen. Ook zo'n grote ommekeer. De koning van Israël roept dan: 'Elisa zal ik ze doodslaan?' Maar Elisa zegt: 'Nee, sla ze niet dood! Geef ze heerlijk te eten en stuur ze dan weer naar huis.' Dat gebeurt en opeens is er vrede. Een prachtig einde! Had dat hier, in Esther 9, ook niet gekund? Dat was toch een veel mooiere afloop geweest? Natuurlijk had dat ook gekund, maar het is zoals het is. Er staat wat er staat, en daar moeten we het mee doen. En ook dit is het heilige Woord van God. We kunnen dit hoofdstuk niet maar even in de prullenbak gooien. Dat moeten we ook niet willen, want ook hier heeft God ons iets te zeggen. Maar wat dan...? Ik voel me heel verlegen en klein als ik daar wat over moet zeggen.

2. Drie dingen om goed bij stil te staan

Toch zal ik dat doen. Ik zal er een aantal dingen over zeggen, maar ik zeg er ook meteen bij: ik krijg het niet rond. Ik blijf met vragen zitten, en ook met verbijstering. Eerst een opmerking die het misschien nog wel erger maakt. Haman, de man die de Joden wilde vermoorden, was een Agagiet, een nakomeling van koning Agag, de koning van de Amalekieten. Die Amalekieten hadden Israël aangevallen toen het nog maar net bevrijd was uit Egypte, onder leiding van Mozes. Vervolgens gaf God de opdracht om de Amalekieten uit te roeien (Exodus 17: 14, Deuteronomium 25: 19). De Israëlieten hebben dat bevel nooit helemaal uitgevoerd. En het is alsof de schrijver van het boek Esther zegt: 'Kijk, dit komt ervan, als je bevelen van God niet uitvoert. Amalek had totaal vernietigd moeten worden.

Haman had er nooit mogen zijn.' Je voelt wel aan, dit gaat over ongelooflijk ingrijpende dingen. Hoe moet je dit nou plaatsen? God is toch een God van liefde? Waarom moest Amalek helemaal uitgeroeid worden? En waarom dat bloedbad in Esther 9? Eerst een paar dingen die goed zijn om te beseffen, voordat we misschien die Bijbel wegslingeren als een terroristisch boek. Ten eerste: beseffen wij eigenlijk wat het betekent om gehaat te worden? Wat het betekent als mensen jou en je hele familie, je hele volk helemaal kapot willen maken, helemaal willen vernietigen? De Joden in Esther 9 krijgen de kans om zich te verdedigen, en dat doen ze ook. Ze doden hun vijanden. Zou jij het eigenlijk anders gedaan hebben? Denk even aan de bevrijding van de concentratiekampen in 1945. Stel dat de Joden toen de kans hadden gekregen om al die SS-ers op te hangen. Zou je dat

Poerim in Amsterdam.

onrechtvaardig hebben gevonden? Ik niet, ik zou er heel veel begrip voor gehad hebben. Na de processen in Neurenberg zijn veel Duitse oorlogsmisdadigers opgehangen, en bijna iedereen vond dat het niet anders kon. Wij leven in een deel van de wereld waarin bijna 80 jaar vrede is. Wat weten wij eigenlijk van dood en leven, van massavernietiging en genocide? Je zult maar echte vijanden hebben, mensen die je huis binnenkomen met kapmessen, zoals dat gebeurde in Rwanda in 1994, mensen die gekomen zijn om jouw hele gezin af te slachten. Wat ben je dan blij als je je gezin kunt verdedigen en de aanvallers

kunt doden! In dat Perzische rijk, in de tijd van Esther, waren 127 gewesten. Dat rijk strekte zich uit van Ethiopië tot India. In totaal hebben de Joden 75.000 vijanden gedood. Dat waren er gemiddeld 590 per gewest. Je kunt verbijsterd zijn over zoveel doden, maar je kunt ook verbijsterd zijn over zoveel vijanden. Waarom keken zoveel mensen likkebaardend uit naar de vernietiging van het Joodse volk? Je proeft daarin het satanische. Hier is een geestelijke strijd aan de gang.

Daarmee kom ik bij de tweede opmerking: niet voor niets staat hier, héél duidelijk, elke keer weer, dat de Joden hun vijanden doodden, maar 'dat ze hun hand niet uitstaken naar de buit'. Oftewel: de Joden deden dit niet om er zelf beter van te worden. Hun vijanden hadden gehoopt de Joden te kunnen doden om er wel beter van te worden. Want in de wet van Haman stond: 'Dood alle Joden en roef hun bezit!' (Esther 3: 13).

Waarom staken de Joden hun handen niet uit naar de buit, naar het bezit van hun vijanden? Omdat de Joden zich hier beschouwden als uitvoerders van een oordeel. Het ging hier niet om een persoonlijke vete, het ging hier om het recht dat voltrokken moest worden. Het ging om het oordeel. Dat is het tweede wat je kunt opmerken.

En het derde, dat is dit: er was voor elke vijand van de Joden ook een uitweg. Vorige week lasen we in Esther 8: 17: 'Velen uit de volken van het land werden Jood, omdat angst voor de Joden op hen was gevallen.' Veel mensen waren diep onder de indruk, en dachten: 'Die Joden moeten wel een heel machtige God hebben.' Ze werden zelf Jood, want ze wilden erbij horen: bij dat volk met die vreeswekkend machtige God.

Zo valt er veel over te zeggen. En toch... toch blijf je huiveren als je leest over dit bloedbad. Toch blijf je jezelf verbijsterd afvragen: 'In de Bijbel staat toch: 'God is liefde'? Hoe rijm je dat met dit hoofdstuk? Heeft God dan twee gezichten?

3. Niet het oordeel is opmerkelijk, maar de genade

Dat wij dat zo denken, dat komt omdat wij leven ná Jezus. Hij heeft ons nieuwe dingen geleerd. Hij heeft gezegd, lees het maar na in Mattheüs 5: 'Er staat in de wet: een oog voor een oog, een tand voor een tand. Dus elke straf moet overkomen met de

misdaad. Maar Ik zeg u: bied geen weerstand aan de boze, en als iemand u op de rechter wang slaat, keer hem dan ook uw andere wang toe. Heb uw vijanden lief en zeggen wie u vervolgen. Doe goed aan hen die u haten en bid voor hen die u beledigen en vervolgen.' Dit is de bril die Jezus ons opzet. En wij kijken naar Esther 9 door deze bril. Die bril kunnen we niet meer afzetten en mógen we niet meer afzetten! Maar daardoor voel je wel een enorme afstand tot die waakgedachten in Esther 9.

De vraag is: 'Dóé je eigenlijk wat Jezus zegt?' Wij kunnen de Joden in Esthers tijd wel veroordelen, maar wat doen we zélf met onze vijanden? Je zúlt maar échte vijanden hebben... mensen die je écht naar het leven staan, zoals er nu mensen zijn die prinses Amalia écht naar het leven staan. Er is echt kwaad in de wereld, satanisch kwaad, en er zijn mensen die in de greep zijn van dat satanische kwaad.

Dés te opmerkelijker zijn die woorden van Jezus! Je vijand de andere wang toekeren? Geen weerstand bieden aan de boze? Je vijand liefhebben? Zegenen wie jou vervolgen? Goed doen aan mensen die jou haten? Bidden voor wie jou beledigen en vervolgen? Besef je wel hoe bizar het is, wat Jezus zegt? Goed beschouwd is Esther 9 niet bizar! Nee, wat Jézus zegt is bizar! Maar Hij zegt het wel! Opmerkelijk is niet het óórdeel, opmerkelijk is de genáde! En zo komt Esther 9 als een boemerang terug bij ons: leef je zélf eigenlijk wel van die genade? En besef je dat het genade is, dat je mag leven? Als Gods oordeel over ons leven heengaat, wie kan dan bestaan...? We hebben niet voor niets een héél nederig lied gezongen vanmorgen: 'Vader, vol van vrees en schaamte buigen wij voor U. Heel Uw werk, door ons vertreden, klaagt ons mensheid aan bij U.' En we zullen ook niet voor niets heel nederig eindigen. Ons laatste lied, straks, is een loflied op God, 'Grote God, wij loven U!' Maar dat loflied eindigt met een intens nederig gebed: 'Eeuwig blijft Uw trouw bestaan, laat ons niet verloren gaan.' Het is een heel vreemd lied, eigenlijk, heel tegendraads. De meeste liederen beginnen ingetogen en eindigen met een jubel op God. Maar dit lied begint met een jubeltoon en eindigt met een smeekgebed. Als je eenmaal de grootheid van God hebt ontdekt, dan besef je opeens je eigen kleinheid.

In Esther 9 worden de vijanden van Israël geoordeeld. En daarmee uiteindelijk de vijanden van de Gód van Israël. Ieder die Hém heeft beledigd, gehaat, verworpen. En opeens zie ik dan Jezus voor me, op weg naar het kruis, uitgescholden, bespuugd, vernederd, beledigd, en opeens hoor ik mijn eigen stem Hem verloochenen en Hem versmaden.

Misschien zeg je: 'Ik? Ik hou van Jezus!' O ja? Heb jij altijd gedaan wat Hij zei? Heb jij Hem gehoorzaamd, op elk moment in je leven? Heb je anderen over Hem verteld, heb je Zijn naam geëerd in alle omstandigheden? Als Gods oordeel over deze wereld gaat, is er maar één mogelijkheid om staande te blijven, dat is: dankzij Jezus. Alleen dankzij Hem. Het is echt helemaal genade. Je komt altijd uit bij Johannes 3: 16, het Evangelie in een notendop: 'Zó lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, zodat een ieder die in Hem gelooft niet verloren zou gaan, niet zou omkomen in het oordeel, maar eeuwig leven zou hebben.'

In Jezus heeft God Zijn liefde laten zien. In die liefde geeft Hij altijd mensen de kans om zich te bekeren: óók alle haters van Israël en van de God van Israël. Dáárin laat God Zijn liefde zien: dat Hij tot het uiterste gaat om je uit te nodigen: 'Kom naar Mij toe! Bekeer je!' Maar als je dat niet doet, als je Jezus links laat liggen, als je Gods liefde afwijst, dan wacht het oordeel. Maak je geen illusies: het is dood of leven...

En God zegt: 'Kies het leven! Kies het leven!' Want Hij gééft het leven! En dát is waar het boek Esther over gaat: God geeft leven! Hij redt van de dood! Dáárom viert Israël het Poerimfeest, elk jaar in de periode februari/maart, tot de dag van vandaag! Poerimfeest, dat betekent: het Lotenfeest. Haman had het lot geworpen en dat lot viel op de 13e van de maand Adar. Het lot van de Joden leek daarmee bezegeld te zijn.

4. Niet het lot regeert, maar God regeert!

Maar wat blijkt? Niet het lóť regeert, nee, Gód regeert. Ons lot is in Zijn handen! Daarom is Poerim een vrolijk feest. Mensen verkleden zich, bijvoorbeeld als Esther of als Mordechai, ze geven

elkaar cadeautjes en ze eten hamansoren, gebakjes in de vorm van een driehoek. In de synagoge wordt het boek Esther gelezen. En wat gebeurt er? Elke keer als de naam 'Haman' valt, maakt iedereen lawaai. Er wordt gesist, geschreeuwd, mensen roepen 'Boe...' want die naam Haman, die mag je niet horen.

Poerim, het Lotenfeest. 'Heer, ons lot is in Uw handen.' Dat is de boodschap van Esther. En als ons lot in de handen van God ligt, dan is het goed. Ook al zijn er altijd vragen waar je niet uitkomt. Persoonlijk heb ik heel veel aan die woorden van Jezus, in Johannes 14; 'Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven, niemand komt tot de Vader dan via Mij.' En even later zegt Hij: 'Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien.' Ik kan de Vader niet kennen buiten Jezus om. En als Jezus heeft laten zien hoe onvoorstelbaar veel liefde God heeft voor mensen zoals wij, zondige mensen, dan kan ik mijn vragen bij Esther 9 – en die vragen heb ik nog steeds – dan kan ik die vragen loslaten. Ik kan die vragen laten rusten, ik kan ermee leven, want ik weet: 'Als God Zich op déze manier heeft laten zien, in Jezus, dan is Hij betrouwbaar. Hij is een God die ieder mens op het oog heeft, en die ieder mens kansen biedt.'

Wat dat betreft leer ik ook veel van het Joodse volk: vertrouwen op God, ondanks alle omstandigheden. Wat heeft dat volk veel meegemaakt. En toch is het blijven vertrouwen op God. Toch is het Poerim blijven vieren. Zélfs in de nacht van de holocaust. Max Lucado verwijst in zijn boek over Esther (het boek *Dit is jouw moment*) naar een verslag uit Auschwitz. Het was Poerim en tachtig uitgemergelde Joodse mannen zaten dicht tegen elkaar aan in een barak. Op Poerim wil je elkaar cadeautjes geven en dat deden ze ook. Ze hadden een stukje aardappel en een klein stukje brood: dat gaven ze aan elkaar door, als hun Poerimcadeautje. Er was een jongen, een jonge tiener uit Polen, die het boek Esther ging voorlezen. Zijn achternaam was Cohen en hij heeft het kamp overleefd. Later heeft hij er dit over geschreven:

'Toen ik hardop las over de ondergang van Haman ... vlamde het vonkje van hoop in het hart van elke Jood op tot een fel brandende fakkel ... Toen ik klaar was, begon iedereen te juichen. Heel even was de afschuwelijke werkelijkheid van het kamp vergeten, de honger en het lijden naar de achtergrond verdwenen. Doordat ik mijn laatste restje energie had opgebruikt tijdens het voorlezen van het verhaal, was ik buiten adem, maar het was alsof mijn geest vleugels gekregen had ... En als een rivier die buiten zijn oevers trad, zo stroomde de feestvreugde en het vooruitzicht van verlossing uit de gebroken harten van de gevangenen.'

5. Vier feest om niet te vergeten wat God deed

Dat is het! Het boek Esther maakt het héél duidelijk: er is een geestelijke strijd gaande in deze wereld. De duivel wil alles vernietigen wat van God komt. De duivel wil ook jou kapotmaken. Maar de HERE is er ook nog, de God van Israël. In Zijn hand ligt heel ons levenslot. Daarom loopt het boek Esther uit op het Lotenfeest, het Poerimfeest. Want dat feest is bedoeld om het nooit te vergeten! En daarom hebben ook wij feesten gekregen, en momenten om elkaar te herinneren aan de grote daden van God. Waarom zitten we hier op zondag in de kerk? Om elkaar eraan te blijven herinneren, dat ons lot in handen is van de goede God. Om elkaar te blijven wijzen op Jezus: Hij is de Opstanding! Waarom vieren we de feesten, Kerst, Pasen, Hemelvaart, Pinksteren? Om elkaar te blijven herinneren aan de liefde van God, die een gezicht heeft gekregen in Jezus, het Kind van Bethlehem, de opgestane Heer, de overwinnende Koning. Waarom bid je aan tafel of als je opstaat of als je naar bed gaat? Waarom lees je uit de Bijbel? Waarom vier je het Avondmaal? Om erbij te blijven! Om het niet te vergeten - nooit! – dat God deze wereld zó liefhad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven. Dankzij Hem hoeft geen méns verloren te gaan, niemand! Want iedereen is uitgenodigd, en de deur van Koninkrijk is door Jezus wagenwijd opengezet. 'Kom!' zegt Hij, 'kom, volg Mij, en vind het eeuwige leven!'

'Heer, ons lot is in Uw handen.' Dat gaan we zingen, en houd het vast: zo is het! Jouw lot is geborgen in de liefdevolle handen van de almachtige God. Amen.